[2024] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 927 : 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 383

ਅਮਾਨਤੁੱਲਾ ਖਾਨ

ਬਨਾਮ

ਅਮਾਨਤੁੱਲਾ ਖਾਨ ਬਨਾਮ। ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ।

2024 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2349

(ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.) ਨੰਬਰ 5719/2023 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ)

07 ਮਈ 2024

[ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ* ਅਤੇ ਕੇ.ਵੀ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਿਰਲੇਖ

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 1934 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ), ਨਿਯਮ 23.8 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 23.9 - ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਦਾ ਫਾਰਮੈਟ - ਪੁਰਾਣੇ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ - 21.03.2024 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ - 'ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ' ਦੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟਰ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ, ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ - ਨਾਬਾਲਗ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਨੇ ਪਨਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ - ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਮੁੱਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ - ਸ਼ਬਦ 'ਜੀਵਨ' ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਯੋਗ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਆਯੋਜਿਤ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੋਲ੍ਹੀ ਗਈ 'ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ' ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 1934 ਤੋਂ ਨਕਲ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ' ਤਹਿਤ 10.06.2022 ਦਾ ਮੂਲ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ - 21.03.2024 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ - ਕੁਝ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਭੱਜਣ 'ਤੇ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟਰ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਨਾਮ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ, ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਬਾਲਗ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁੱਤਰ, ਧੀ, ਭੈਣ-ਭਰਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਕਿਤੇ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਾਬਾਲਗ ਨੇ ਪਨਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ - ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 74 ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - 'ਇਤਿਹਾਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ।

---

* ਲੇਖਕ

ਸ਼ੀਟ' ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪੁਲਿਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਰਿਪੋਰਟ। [ਪਾਰਸ 6-7]

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਣਚਾਹੇ ਸੰਪਰਕ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਗੁਪਤਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਪਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ "ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ" ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ - ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। [ਪਾਰਸ 9-13]

ਆਪਣੇ ਆਪ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ - ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਅਣਚਾਹੇਪਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ - ਵਿਮੁਕਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਪੁਲਿਸ ਡਾਇਰੀਆਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦੋਸ਼, ਜੋ ਸਿਰਫ ਜਾਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ - ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਰੋਕਥਾਮ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਰੋਕਥਾਮ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋ - ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਚੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਅਦਿੱਖ ਪੀੜਤ' ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ - ਅਕਸਰ ਸਵੈ-ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ - ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੂੱਲ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ - ਏ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਜੀਵਨ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਯੋਗ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ - ਸਵੈ-ਸਨਮਾਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਚਿੱਤਰ, ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇਮਾਨਦਾਰ ਜਗ੍ਹਾ, ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਜੀਵਨ ਲਈ ਓਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਭੋਜਨ, ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼। (ਪਾਰਸ 14-15)

ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਡਿਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ - ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਧਨ - ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟੀਆ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਰਾਜ / ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ - ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ 'ਦਿੱਲੀ ਮਾਡਲ' ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। (ਪਾਰਸ 16-17)

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ; ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2015; ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 1934

ਅਮਾਨਤੁੱਲਾ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਅਮਾਨਤੁੱਲਾ ਖਾਨ ਬਨਾਮ। ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ੀਟ; 'ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧ'; ਆਰਟੀਕਲ 21; ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ; ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਯੋਗ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

ਕੇਸ ਉੱਠਦਾ ਹੈ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2349

2022 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀਸੀਆਰਐਲ ਨੰਬਰ 1326 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 19.01.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

ਵਜੀਹ ਸ਼ਫੀਕ, ਨਮਨ ਜੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਮਸ਼ਾ ਸ਼ਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸੰਜੇ ਜੈਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ (ਏ.ਐਸ.ਜੀ.), ਸਰਾਂਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼ੁਭੇਂਦੂ ਆਨੰਦ, ਉਮੇਸ਼ ਬਾਬੂ ਚੌਰਸੀਆ, ਕ੍ਰਿਤਗਯਾ ਕੈਤ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਰੋਰੀਆ, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ।
2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੋਲ੍ਹੀ ਗਈ 'ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ' ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ 'ਰਜਿਸਟਰ-ਐਕਸ' ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ 'ਮਾੜਾ ਚਰਿੱਤਰ' ਐਲਾਨਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਭਾਗ ਦੂਜਾ, ਬੰਡਲ ਏ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਮੀਆ ਨਗਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ: ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ, ਦਿੱਲੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 19.01.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।
3. ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸੰਜੇ ਜੈਨ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਦੀ ਕੁਝ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟਰਾਂ ਦਾ ਫਾਰਮੈਟ ਨਿਯਮ ੨੩.੮ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ੨੩.੯ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 1934 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "1934 ਦੇ ਨਿਯਮ") ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਜੈਨ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ, ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

4. ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਜੈਨ ਨੇ ਅੱਜ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ ਐਲ ਐਂਡ ਓ/54/2022 ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ 'ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ 10.06.2022 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪੈਰਾ 9 (2) ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ "ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ੀਟ ਦੀ ਤਿਆਰੀ" ਸੀ, ਨੂੰ 1934 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

5. 21.03.2024 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ:

> "ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ" ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੁਰਾਗ ਮਿਲ ਸਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ, ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ "ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕਾਂ" ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਭੱਜ ਰਿਹਾ ਹੈ / ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ (ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ, ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਬਾਲਗ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਧੀ, ਭੈਣ-ਭਰਾ ਨੂੰ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, "ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਭੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ"।
>
> ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 74 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਰਿਪੋਰਟ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪੁਲਿਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਮਾਨਤੁੱਲਾ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਅਮਾਨਤੁੱਲਾ ਖਾਨ ਬਨਾਮ। ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਰਿਪੋਰਟ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਬਾਲਗ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਭੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਖੁਦ ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਰਾਸ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ/ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਜਾਂ ਬੀਸੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ/ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ/ਜਾਣਕਾਰ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਲਈ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਆਧਾਰ ਨੰਬਰ, ਈਪੀਆਈਸੀ ਨੰਬਰ, ਈ-ਮੇਲ ਆਈਡੀ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਖਾਤੇ/ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੇਸਬੁੱਕ, ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਆਈਡੀ, ਟਵਿੱਟਰ ਆਈਡੀ ਆਦਿ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੀਸੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ/ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ/ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਲਬਧ ਵੇਰਵੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

6. ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਲਮ "ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ" ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਰਸਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟਰ/ਮਾੜੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਪਨਾਹ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਭੱਜ ਰਿਹਾ/ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਐਬਟਰ ਅਤੇ ਰਿਸੀਵਰ। ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਬਾਲਗ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁੱਤਰ, ਧੀ, ਭੈਣ-ਭਰਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਾਬਾਲਗ ਨੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

7. ਦੂਜਾ, ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 74 ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।

8. ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ' ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪੁਲਿਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਰਿਪੋਰਟ। ਇਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਬਾਲਗ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਾਬਾਲਗ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਫਰਾਰ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ। ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਫੋਨ ਨੰਬਰਾਂ, ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ, ਈਪੀਆਈਸੀ ਨੰਬਰ, ਈ-ਮੇਲ ਆਈਡੀ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਖਾਤਿਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕੇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪੁਲਿਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਾਧੂ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਜ਼ਾਹਰ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਅਣਚਾਹੇ ਸੰਪਰਕ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

10. ਅਸੀਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 21.03.2024 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

11. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸੰਯੁਕਤ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ, ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਆਡਿਟ/ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ ਨਾਬਾਲਗ/ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਛੋਟ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਜੋ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਹਨ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਪਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ "ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਾਂ" ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

12. ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

13. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 19.01.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

14. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਆਪਣੀਆਂ ਖੁਦ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਣ ਕਿ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਕੈਨੀਕਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪਿਛੋਕੜ, ਨਾਲ ਹੀ

ਪੱਛੜੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਬਾਰੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਪਰ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਧਿਐਨ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਅਣਉਚਿਤ, ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਡਾਇਰੀਆਂ ਵਿਮੁਕਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਯੋਗ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਰੋਕਥਾਮ ਉਪਾਅ ਕਰਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰਵ-ਕਲਪਿਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਕਾਰਨ 'ਅਦਿੱਖ ਪੀੜਤ' ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

15. ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ੨੧ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। 'ਜੀਵਨ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਯੋਗ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਵੈ-ਮਾਣ, ਸਮਾਜਿਕ ਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਜਗ੍ਹਾ, ਇੱਕ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਜੀਵਨ ਲਈ ਓਨੀ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਭੋਜਨ, ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼।

16. ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਇੱਕ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਡਿਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਨ। ਆਡਿਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਜਗਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ ਨਾਲ ਜੀਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ।

17. ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ ਕਿ ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪਰਮਿਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮਾਂ/ਨੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਕਿ ਕੀ 'ਦਿੱਲੀ ਮਾਡਲ' ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਢੁਕਵੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 14 ਤੋਂ 16 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

18. ਇਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਸਕਣ।

19. ਰੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਰਲੇਖ: ਆਂਦ੍ਰਿਤਾ ਦੇਬ, ਮਾਣਯੋਗ। ਐਸੋਸੀਏਟ ਐਡੀਟਰ

(*ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ*: ਸ਼ਿਬਾਨੀ ਘੋਸ਼, ਐਡਵੋਕੇਟ)

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016